

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

39. De Origine & Etymologijis Nominum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](#)

Yaser principium, & finis, per filium creavit caput, ignem fundatum, magni hominum compositione optima.

Aliter Elchana inter suos aucto: haud dignibilis, post diligenter inuestigationem inuenit: in sapientia, quod est verum, & filius ymni Patris, productus est prima mater & rerum omnium: Deinde ex fonte bonorum inexhausto data est ex forma. & deinceps omnia impensa sunt operantia Dei bonitatis, in gratiam generis humani, ea maxi-
mè electa:rum.

Hec ex inuestione & interpretatione singularium literarum nimis acute suo more colliguntur. Apud Graecos & Egyptios, blandi: utr paucum poch anagrammata caluerunt. Eustathius in Iliad. aliqua commemorat, qui lumen aem ceterum significare probat ex anagramma silmo, δέ τε ειρα πάσης γένους φύσεως, οὐδὲ τοιαγαναπατοῦ. Ηλέων γέροντες γραμμάτων, έκ τριῶν κατέταγον οἱ ἄνθρ. fabungit hæc anagrammatum exempla: οὐλός, οὐκλός, άρειος, βροτος φλιώρος, φλαύρος, λιαρός, μαγειάρος, δχιόρος, ολιγόρος, λεύρος; δλιδόρος, λοιδόρος, λεύχος, γολή, Ατλας, τάλας; παραχθόνης, σαπράτοχός. Similiter inquiriquidā, Τι οὖτις Σιπίλην το Αρσινόην ήρασιον ανέγραψαντες, αράδιλλων θωπευτικῶν τέλος Βασιλιάσσαν Αρσινόην έσ πέπλονταν Άρειης Ηρας δοφράτη.

Consummatorum, inquit, aliquis adulato-
sum Arisinoe nomen in Iuniorum visum transfu-
lit. Reginæ Arisinoæ adulatore blandiens,
quasi ipsa Iunonis olfactoriū efficeretur.
Qualis fuerit hic adulator, quem sugillat Eu-
stath. vetus interpres Lycophronis aperit: que-
undem poetam huius anagrammatis autho-
fuisse dicit, & similiter in Regis Ptolomæi no-
men Iulisse, Πτολομαῖος, & οὐτιστος.

Nascuntur similia quotidie sub manu. Nus-
quam ingenia ad hos Musarum ludos fecun-
diora; Mitto ea quæ in Henrietum magnum re-
tornæ memoria principem, & in eius filium
Ludouicum XIII. Christianissimum Regem,
illiusque parentem augustam Mariam Medi-
seam, à Poëtis sicut decantata: poëtis
ideò relinqua.

De Origine & Etymologij nominum.

CAPUT XXXIX.

Redeo vnde digressieramus: omisso tot eu-
nolis nominum obseruationibus, una &
omnium frequentissima ratio est in originis
& significationis inuestiganda ratione: quæ
licet non sit a natura, tamen in ijs maxime no-
minis que sapientes habent auctores, iuxta
naturam est, & rei quam designat, propriam no-
minali amplectitur potestatem, quod ex infinitis
propriis etymologijs liquet. Et nihil, opinor, a-
huid voluit Plato in Cratyl., cum tantam vim
nominum origiibz tribuere vilius esset.

Hoc, ut in ceteris quibusque longius, in
Hebreos tamen eminet spectabilius, ut quæ Ad-
amum omnis sapientia gloria excellentem
nacta est inuentorem. Nam in illud Genes. z.
appellantur Adam nomen suis cunctis animalibus. Euseb. Isid.
Eusebius Cesariensis scribit, cum Moses prepa-
dicat, Omnes quid vocant Adam anima priuata, Euang. c.
ipsum est nomen eius: nihil aliud dicere voluit. Vnde etiam
nihil accommodate ad naturam rei nomen fuit. Chrysost.
se iudicavit. Addit, Platonem non impositione Hom. 51. ill.
nuda, sed duce natura, recte nomina rebusim. cap. 26. Gt.
poni docuisse, idque barbarorum autho:ita:ra: nef.
te confirmatione; per quos, Hebreos intelligit,
non enim apud alios tamē obseruationem invenit.

At Moses Barcephas svt animaduertit Pere-
rius in hunc locum, tradit Adamum editione
Paradi loco insidentem, augustaque radiati
capitis maiestate spectabilem, singulis anima-
tum generibus nomina indidicis: illa rei
summis capitis prona, & praestrictis ful-
gore tanto authoritatis oculis, ad vocem ap-
pellantis præterisse: Quam aduersus homines
reverentiam sapientissimus Philo brutas ani-
mantem ait depositile, postquam nefatice illa se
peccati labo contaminauit.

Certe, ut cetera omittramus, appareret, quæ
dam nomina apud Hebreos eximia esse si-
gnificationis: quod si vel unum Dei, & Ad-
am, nomen compates, facilius occurret.
Et significat potentiam, Adam miseriam. Et
denotat fortitudinem, Adam imbecillitatem;
Et sustentatorem, Adam, qui neque stare, nego
per seipsum suscipi potest. Dein ut Adam
ex totius orbis terrarum constitutus est a
Deo: ita quatuor mundi partes primis ele-
mentis.

mentis delineatas, singulari nomine comple-
xus est, ut notare qui scrupulosius ista riman-
tar, Hebrei quidam, & Græci. A. ἀναρτεῖ
sive ottum significat, δέσμη, occasum; i. ἡ-
κτον, Septentrionem; u. μετανυψίζει, meridiē.

Quid de stupendo nomine dicemus, ca-
ius vix nulla oratione nec ratione explican-
dam latet illa declarant, quod ipsum summus
Pontifex solus, idque in anno tantum semel,
decimula Septembribus, in interiori sacrario,
arcano quodam more à Moysi tradito, pronou-
ciare auderet? Quid de cæteris, quorum vis
magna, & infinita propè multitudo, cum præ-
fetturi unus Iosephi libellus de arcano sermo-
ne conscriptus, undecim locorum millia ex
sacris; vi ipsius nominis explicet? Num hæc
magna opulentia, quæ ex notatione nomi-
nium petitur, loco numeranda sunt?

Theodor. l. 5. Consequuntur Hebreos, Græci, & Latinis;
de curas.
Grac. de La- qui sapienti nominum invenzione non con-
fidenti, libros etiam etymologiarum copioſi-
tum dicit, fructus conscriperunt. Inter quos extant magnū
vivorumque illud etymologicum, nominatus liber, & Mar-
cus Varro librorum belluo, vix incomparabi-
lis eruditissimus, quamvis in his originibus tra-
dendis, dum sua lingue studio nimis multa
conatur ad Latinos sōtes reuocare, quæ omni-
ps. yūmas, no[n]tārō contraria digoitatem suā
venerierat. *Aet. 1. 5.*

Nat. gen. in Præter etymologias nonnulli curiosius no-
varunt saceralem quendam nominum cum rebus
abian, ass. consensu.

Mihi. 1. 5. Plutarchus, in Sertoriis quatuor Actiōnās
numerat; inselici nominae & exitu. Primus la-
ceratus est à suis canibus: duo, apri occurſu
petempi, Syrus vius, alter in Arcadia: tertius,
in Boeotia a coibis discepitus: amatorius fu-
tor vitium laniavit. Duo Atreyes illustres fu-
erunt. alter Syrus, alter Arcas: vterque ab apri
interfectus est. Dux vibes à suauissimis plan-
tis, violz & myrrhæ, nomen trahentes: Ios &
Smyrna, altera natales; altera mortem Home-
ritib[us] vendicat. Fuerunt dux Iolæ, mater & fi-
lia: hæc Augusto genita; altera Marco Agrippa,
ambæ adulterij damnata. Dux Agrippina:
mater, Caligula; filia, Neronem peperit. Dux
Faustina: maior impudica, impudicissimæ fi-
lia habuit. Observatum est in primis, Cæsares
omnes quibus Caij prænomen fuit, ferro pe-
rijste. Sic ominosa Glocestrensis apud Anglos,
& Mulbergi apud Germanos nomina exi-
stunt.

Sed hæc plena vanissima observationis ostendunt exempla contraria Auguſti, & Augustali, Constantini primi, & vñctimi, quorum hi Imperia fundarunt, illi fundata amiserunt.

In etymologijs vero latior, & magis erit
est campus: in quibus magna est sæpe rerum &
nominum similitudo.

Aristoteles, libro primo de cœlo, ἀπέρα γ-
νότης ἀεὶ δὲ dictum, in perpetuo motu esse
confirmat, contra Anaxagoram, qui eundem
ἀπό τῆς ἀρχῆς nominatum affectuerat, ex quo
cœlum volebat esse igneum.

Granius cœlibes appellatos ceaser, quasi
cœlites, quod uxoris curis liberi, cœlo & re-
bus diuinis vacant.

Alij, verbum, dormire, ἀπὸ τῆς θεράπειας
non insicē deruant, quod antiqui cubarent
in pellibus.

Diuus Augustinus encenare dicit eos qui
noua tunica induuntur, ἀπὸ τῆς θεράπειας
καινὸν est nouus.

Magnum etymologicum, παρθενια, ἐπι-
ταρά τῇ δέ, quod à Deo sit virginitas vel, τε
Anastasius Synaitus voluit: τοῦ Λαοῦ, δὲ πόρ-
τη θεατρίου τοῦ προτελέως. Idē in δημοσίᾳ ἀνθετος
διὰ τὸ ἀπό της, quasi τοῦ προτελέως, sursum, spe-
ctante, τράπη, διὰ τὸ ἀγεντάτα. Hæc ille

— Οἰόν, ἀπὸ τῆς δέ, à currendo; quod Esh-
bici primos omnium inter Deos Solem &
Lunam venerati sunt, quos cum perpetuo cur-
rere & moueri cernerent, diuīs, quasi curren-
tes, nancuparunt, (καρύον γένος) διὰ τὴν τ-
τιδετα τοῦ οὐρανοῦ & orat. ; de Angelis, He-
braicè & Græcè aduerterat nostri nomen ex-
pendens Theodoretus, scribit:

Hūis γράπτον, οὐ τὸ τέτων γε ἔρχοντα,
διὰ Σατανᾶς ταῦτα προταγόμενοι λόγια. Διότι
τὸ τέτων τὸ ἀνομάλον, τὸ τέτων Εβραϊκόν φε-
νεῖ, τολμεῖ τὸν τὸν θεῖαν θεον, οὐ διάζονον, οὐ
τὸν θεον τὸ τέτων αὐθόπετος ουκοφαντεύεται. Τὸ
τέτων τὸν αὐτὸν αὐθόπετος οὐ ποτε διλήπτεται δια-
γόνον εὐβαλλοντα.

Nihil opus est infinita percensere, hæc ex-
empli causa dicta sunt.